

PHYS-A1130 Sähkömagnetismi (sci), tentti 9.4.2014

A4-kokoinen luentomoniste, johon on paperin tekstipuolelle tehty käsin merkintöjä on sallittu.

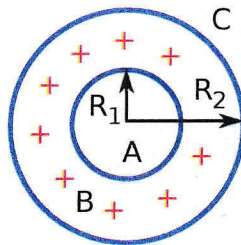
Erilliset taulukot tai muut muistiinpanot eivät ole sallittuja.

Ylioppilaskirjoituksissa hyväksytty laskin on sallittu.

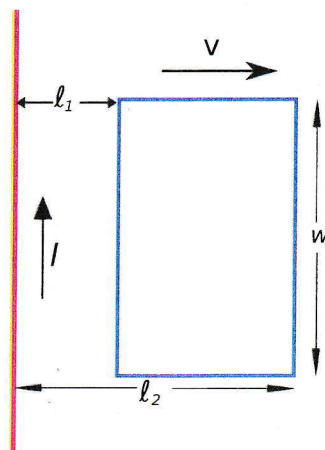
Perustele vastauksesi.

Tenttiin ilmoittautuminen on edellytys tenttiin osallistumiselle.

1. Homogeenisesti varatun eristepallokuoren kokonaisvaraus on Q . Kuoren ulkosäde on R_2 ja sisäsäde $R_1 < R_2$. Minkä suuntainen ja kuinka suuri on sähkökenttä
- kuoren sisällä alueessa A?
  - kuoressa alueessa B?
  - kuoren ulkopuolella alueessa C?

2. Suorassa virtajohtimessa kulkee virta $I = 12$ A. Virtajohtimen vieressä on suorakulmainen johdinsilmukka, jonka leveys $w = 0,55$ m. Silmukan sivujen etäisyydet johtimesta ovat $\ell_1 = 0,12$ m ja $\ell_2 = 0,32$ m. Silmukan resistanssi on $R = 0,074 \Omega$. Silmukkaa aletaan vetää oikealle nopeudella $v = 7,3$ m/s, jolloin silmukassa havaitaan sähkövirta.

- Miksi silmukassa havaitaan sähkövirta? (2 p.)
- Minkä suuntainen on silmukassa havaittu sähkövirta? (1 p.)
- Kuinka suuri on silmukassa havaittu sähkövirta? (3 p.)

KÄÄNNÄ

3. Pitkän, poikkileikkaukseltaan ympyränmuotoisen virtajohtimen poikkileikkauspinnan säde on $r = 1,0$ mm. Johtimen päiden välillä vaikuttaa jännite $V = 0,52$ V, joka synnyttää johtimeen virran $I = 28$ A. Johtimen pituus on $\ell = 2,2$ m.
- (a) Kuinka suuri ja minkä suuntainen magneettikenttä on johtimen pinnalla?
  - (b) Kuinka suuri ja minkä suuntainen sähkökenttä on johtimen pinnalla?
  - (c) Kuinka suurin on Poyntingin vektorin vuo johtimen pinnan läpi?
4. Insinööri IN:n voimalaitospöörissä on sähkögeneraattori, johon on kytketty sähkömoottori. Sähkögeneraattorin kulmataajuus on $\omega = 120\pi$ 1/s ja jännitteen tehollinen arvo $V = 270$ V. IN mittaa pöörissä kulkevaaksi teholliseksi virraksi $I = 5,3$ A. Sähkömoottorin antama teho on kuitenkin vain $P = 1180$ W eli huomattavasti vähemmän kuin tehollisen jännitteen ja tehollisen virran tulo. IN tietää, että sähkömoottorilla on resistanssia ja induktanssia muttei juurikaan kapasitanssia.
- (a) Selitä IN:n havainto. Miksi sähkömoottori ei anna ulos samaa tehoa kuin piiri näyttää käyttävän?
  - (b) Kuinka IN voi kasvattaa sähkömoottorin antamaa tehoa?
  - (c) Kuinka suureksi IN voi sähkömoottorin tehon kasvattaa?

Vakioita

Tyhjiön permeabiliteetti $\mu_0 = 4\pi \cdot 10^{-7}$ Tm/A

Tyhjiön permittiivisyys $\epsilon_0 = 8,8541878 \cdot 10^{-12}$ C²/Nm²

Gravitaatiokiihtyvyys on $g = 9,81$ m/s²